

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

CẦU THỊ HIẾU

**“VIỆT NAM – MYANMAR : HƯỚNG TỚI
QUAN HỆ HỢP TÁC TRONG KHUÔN KHỔ
CỘNG ĐỒNG ASEAN**

**Chuyên ngành : Địa lý học
Mã số : 60 31 05 01**

LUẬN VĂN THẠC SĨ ĐỊA LÝ HỌC

Hướng dẫn khoa học : TS.Vũ Như Vân

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn này hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Thái Nguyên, Ngày 14 tháng 04 năm 2014

Học viên

Cầu Thị Hiếu

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện luận văn, em đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cá nhân, tập thể và các thầy cô giáo trong nhà trường.

Em xin chân thành cảm ơn phòng quản lí đào tạo, Ban chủ nhiệm khoa sau Đại học, khoa Địa lí cùng các thầy cô giáo trường Đại học Sư phạm- Đại học Thái Nguyên đã tận tình giảng dạy, hướng dẫn nghiên cứu khoa học và giúp đỡ em trong quá trình học tập tại trường.

Em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới Tiến sĩ Vũ Như Vân đã tận tình chỉ bảo cho em trong quá trình thực hiện luận văn.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng trong quá trình thực hiện nhưng luận văn không thể tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong được sự góp ý, trao đổi của các nhà khoa học, các thầy cô giáo và các anh chị học viên để luận văn được hoàn thiện hơn.

Em xin chân thành cảm ơn !

Thái Nguyên, ngày 14 tháng 04 năm 2014

Học viên

Cầu Thị Hiếu

MỤC LỤC

Trang phụ bì

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các ký hiệu, các chữ viết tắt.....	iv
Danh mục các bảng.....	v
Danh mục các hình.....	vi
MỞ ĐẦU	1
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ QUAN HỆ TÁC VIỆT NAM – MYANMAR	10
1.1. Cơ sở lý luận	10
1.1.1. Xu hướng toàn cầu hóa	10
1.1.2. Đường lối hội nhập quốc tế trong điều kiện của Việt Nam	13
1.2. Cơ sở thực tiễn	21
1.2.1. Quan hệ hợp tác Việt Nam – Myanmar trong khuôn khổ Hiến chương ASEAN.....	21
1.2.2. Quan hệ hợp tác Việt Nam – Myanmar trong khuôn khổ Tầm nhìn hướng tới Cộng đồng ASEAN - 2015	25
1.2.3. Quan hệ song phương Việt Nam – Myanmar trong thực tiễn	29
TIỂU KẾT CHƯƠNG I.....	35
Chương 2. ĐẤT NƯỚC, CON NGƯỜI VÀ KINH TẾ - XÃ HỘI LIÊN BANG MYANMAR	36
2.1 Khái quát về lịch sử phát triển của Myanmar	36
2.1.1. Quốc hiệu	36
2.1.2. Tiến trình lịch sử	38
2.2. Điều kiện tự nhiên và tài nguyên thiên nhiên Myanmar.....	40
2.2.1 Điều kiện tự nhiên	40
2.2.2. Tài nguyên thiên nhiên.....	45
2.3. Dân cư, xã hội	55
2.4. Hiện trạng phát triển kinh tế của Myanmar	57

2.4.1 Đánh giá tình hình phát triển kinh tế xã hội của Myanmar trong những năm gần đây	57
2.4.2. Đánh giá triển vọng cơ hội và thách thức của Myanmar trong bối cảnh chung của thế giới và khu vực Đông Nam Á.....	60
Tiểu kết Chương 2.....	67
Chương 3.HỢP TÁC TOÀN DIỆN VIỆT NAM – MYANMAR TRONG KHUÔN KHỔ TIỂU VÙNG MÊ CÔNG MỞ RỘNG (GMS): CƠ HỘI VÀ TRIỂN VỌNG	68
3.1. Quan điểm và tiếp cận chung.....	68
3.1.1 Việt Nam – Myanmar cùng Tầm nhìn hướng tới Cộng đồng ASEAN – 2015	68
3.1.2. Các cơ chế hợp tác : song phương / đa phương	70
3.1.3. Việt Nam – Myanmar : Đối tác tin cậy trong SMC	71
3.2. Hiện trạng quan hệ hợp tác song phương Việt Nam – Myanmar	74
3.2.1. Cơ hội Việt Nam xâm nhập thị trường Myanmar.....	74
3.2.2. Cơ hội Myanmar xâm nhập thị trường Việt Nam	81
3.3. Cơ hội quan hệ hợp tác hợp tác đa phương trong khuôn khổ GMS	84
3.3.1. Sáng kiến hợp tác tiểu vùng Mê Công mở rộng (GMS).....	84
3.3.2 Hợp tác ACMECS.....	86
3.3.3. Hợp tác trong khuôn khổ Ủy hội sông Mê Công.....	87
3.3.4. Hợp tác Mê Công – Nhật Bản.....	90
3.3.5. Hợp tác Mê Công – Mỹ (LMI)	90
3.3.6. Hợp tác Mê Công – Hàn Quốc.....	91
3.3.7. Hợp tác sông Mê Công – sông Hằng (MGC)	92
3.3.8. Tam giác phát triển CLV.....	92
3.3.9. Hợp tác bốn nước Campuchia, Lào, Mianma và Việt Nam (CLMV)	93
3.4. Chiến lược hợp tác Kinh tế Ayeyawadi-Chao Phraya-Mekong - Khuôn khổ hợp tác ACMECS.....	95
3.5. Khuôn khổ hợp tác hành lang Đông – Tây	98
Tiểu kết Chương 3.....	105
KẾT LUẬN	106
TÀI LIỆU THAM KHẢO	108
PHỤ LỤC	110

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

ACMECS	: Hợp tác kinh tế 3 dòng sông
ACCWG	: nhóm công tác hội đồng điều phối ASEAN
ARE	: Diễn đàn khu vực ASEAN
ADMM	: Hội nghị giữa các bộ trưởng quốc phòng ASEAN và các đối tác
AFTA	: Khu vực mậu dịch tự do
ASEAN (AMM)	: Hội nghị Bộ trưởng
COC	: Quy tắc ứng xử ở Biển đông
CLV	: Campuchia, Lào, Việt Nam
CLMV	: Campuchia, Lào, Myanmar, Việt Nam
DOC	: Ứng xử các bên ở Biển đông
EPG	: Nhóm các nhân vật nổi tiếng
EWECS	: Tuyên hành lang kinh tế Đông – Tây
EAS	: Cấp cao Đông Á
GMS	: Tiểu vùng Mê công
HLTF	: Nhóm đặc trách cao cấp
MOE	: Bộ năng lượng Myanmar
UNCLS	: Công ước liên hợp quốc về luật biển 1982
SLORC	: Luật pháp liên bang
SPDC	: Phát triển liên bang
IMF	: Quỹ tiền tệ quốc tế
MCKINSEY	: Viện nghiên cứu toàn cầu
TAC	: Hiệp ước thân thiện và hợp tác tại Đông Nam Á
FTA	: Mậu dịch tự do
RCEP	: Hiệp định đối tác kinh tế khu vực toàn diện
MID	: Công ty đầu tư và phát triển
LMI	: Hợp tác Mê công - Mỹ
FLM	: Những người bạn
MGC	: Hợp tác sông mê công- sông hằng
TGPT	: Tam giác phát triển
SEC	: Hành lang phía nam
DNA	: Đông Nam Á

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.2. Số liệu cơ bản các quốc gia thành viên ASEAN.....	28
Bảng 2.1. Xếp hạng một số sản phẩm nông nghiệp chủ yếu.....	47
Bảng 2.2. HDI các quốc gia ASEAN 1980 – 2012.....	56
Bảng 2.3. Thông tin cơ bản về hiện trạng nền kinh tế Myanmar.....	58
Bảng 2.4 : Năng lực cạnh tranh toàn cầu của Myanmar 2013 - 2014.....	64
Bảng 3.1. Số liệu Hải quan về xuất khẩu hàng hóa từ Việt Nam sang Myanmar 2 tháng đầu năm 2014 (USD).....	78
Bảng 3.2. Kim ngạch và tỷ trọng một số mặt hàng chính của Việt Nam xuất khẩu sang Myanmar 9 tháng năm 2012	80
Bảng 3.3. Kim ngạch và tỷ trọng một số mặt hàng chính của Việt Nam nhập khẩu từ Mianma 9 tháng năm 2012.....	81

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Lược đồ các quốc gia Đông Nam Á.....	28
Hình 2.1. Bản đồ Công hoà Liên bang Myanmar	37
Hình 2.2 Địa hình Myanmar	41
Hình 2.3 Bản đồ Myanmar với các vùng	43
Hình 2.4. Myanmar: GCI 2013 – 2014.....	55
Hình 3.1. Lưu vực sông Mê Công.....	94
Hình 3.2. Hành lang kinh tế Đông – Tây (EWEC).....	99

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Trong xu thế phát triển khu vực hóa và toàn cầu hóa trong quan hệ quốc tế hiện đại, các nước thuộc tiểu vùng Mê Công mở rộng (GMS) đang nỗ lực xây dựng nền tảng phát triển tiểu vùng, thu hút đầu tư của nhiều tổ chức quốc tế, nhiều nước công nghiệp phát triển ở trong và ngoài khu vực. Việt Nam và Myanmar là thành viên của ASEAN và nằm trong GMS đã và đang tham gia tích cực các hoạt động hợp tác quốc tế phát triển tiểu vùng, hướng tới một tiểu vùng kinh tế thịnh vượng, xã hội phát triển, môi trường bền vững.

Xét về diện tích lãnh thổ, Myanmar được coi là quốc gia lớn nhất trong lục địa Đông Nam Á và là nước lớn thứ 40 trên thế giới với tổng diện tích tự nhiên 678,5 nghìn km². Myanmar cũng là quốc gia giàu tài nguyên khoáng sản, trữ lượng khí tự nhiên vào hàng thứ 13-14 trên thế giới, là nước có vị trí địa - chính trị khá quan trọng, luôn trong tầm nhìn của các nước lớn như Trung Quốc, Ấn Độ, Mỹ, Nhật Bản. Chính do những lợi thế nội tại nói trên nên sau thời gian dài “bế quan tỏa cảng” với chính sách mở cửa thị trường thông thoáng của Chính phủ Myanmar, đất nước này thu hút mạnh mẽ sự đầu tư của các quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới. Riêng với Việt Nam, quốc gia có mối quan hệ gắn bó lâu đời với Myanmar trong cộng đồng kinh tế ASEAN, hiện hai nước đang tích cực phối hợp và hợp tác với nhau để giữ vững các nguyên tắc của Hiệp hội, tăng cường đoàn kết triển khai các dự án kinh tế và phát triển trong khuôn khổ tiểu vùng (ACMECS, GMS). Xét về quan hệ thương mại đầu tư giữa Việt Nam – Myanmar đã có những bước tiến đáng khích lệ. Đến thời điểm này đã có 23 doanh nghiệp của Việt Nam được thành lập công ty, văn phòng đại diện tại Myanmar; 5 dự án của Việt Nam được cấp phép đầu tư với tổng trị giá gần 600 triệu USD, trong đó đáng chú ý là dự án phức hợp tổ khách sạn văn phòng nhà ở cao cấp của Tập đoàn Hoàng Anh Gia Lai với tổng mức đầu tư 440 triệu USD. Hiện đang có 18 dự án của Việt Nam đang hoàn thiện các thủ tục xin cấp phép đầu tư với vốn đầu tư dự kiến gần 600 triệu USD trong các

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu <http://www.lrc-tnu.edu.vn/>

lĩnh vực ngân hàng, nông nghiệp, trồng cây công nghiệp hàng tiêu dung, may mặc, vật liệu xây dựng...

Trong khuôn khổ Tiểu vùng Mê Công mở rộng (GMS) trên Đông Nam Á bán đảo, Myanmar trở thành một điểm nóng, điểm hẹn đầu tư chiến lược cạnh tranh giữa các nước. Đặc biệt là trong giai đoạn hiện nay khi mà nguồn tài nguyên thiên nhiên thế giới ngày càng cạn kiệt thì Myanmar giàu tài nguyên có sức hút cực kì lớn. Bởi vậy những năm tới đây Myanmar sẽ là thị trường lí tưởng cho những quốc gia, những nhà đầu tư nước ngoài đang tìm kiếm tài nguyên thiên nhiên để khai thác và sự đầu tư lớn của các quốc gia lớn và thị trường Myanmar. Đây cũng là cơ hội cho các nhà đầu tư Việt Nam trong công cuộc hợp tác và cạnh tranh chiếm lĩnh thị phần khai thác tài nguyên và chiếm lĩnh thị trường tương xứng với nguyện vọng cũng như tiềm năng hợp tác giữa hai nước có mối quan hệ kinh tế địa - chính trị và địa - lịch sử, qua đó góp phần củng cố hoà bình và phát triển giữa các quốc gia nội khối ASEAN trong lộ trình hướng tới Cộng đồng ASEAN hoà bình và phát triển thịnh vượng năm 2015 (ASEAN- 2015).

Với cách đặt vấn đề nêu trên, nhận thức được vai trò quan trọng cũng như nhu cầu thực tiễn cần nghiên cứu, tìm hiểu đánh giá và nêu ra các giải pháp phát triển hơn nữa mối quan hệ hợp tác giữa Việt Nam và Myanmar, chúng tôi chọn đề tài luận án thạc sĩ Địa lý học :

“VIỆT NAM – MYANMAR : HƯỚNG TỚI QUAN HỆ HỢP TÁC TRONG KHUÔN KHỔ CỘNG ĐỒNG ASEAN”

Đề tài được tiến hành dưới sự hướng dẫn của TS Vũ Như Vân và sự quan tâm giúp đỡ của thầy cô giáo Khoa Địa lí Trường ĐHSP Thái Nguyên.

2. Khái quát tình hình nghiên cứu đề tài

Với 4.190.000 trang web mạng goole.com.vn có thông tin về Myanmar, đề tài có một nguồn thông tin tư liệu rất phong phú và đa dạng về Liên bang Myanmar. Đáng kể trong số đó là các nguồn thông tin bao quát nhưng khá sâu và toàn diện là files thông tin tư liệu WIKIPEDIA về Myanmar. Sự phong phú